

"GLAS NARODA"

TELOVENSKE DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsak dan izvezemski nedelj in praznikov.

Na celo leta velja list za Ameriko	Na New York za celo leta	\$7.00	
Za Canada	50.00	za pol leta	32.00
Za pol leta	65.00	Za inozemstvo za celo leta	67.00
Za celo leta	150.00	za pol leta	85.00

GLAS NARODA

(Voice of the People)

Published every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$8.00

Advertisement in agreement

Dopisni brus podpisani in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovorni pošljite na Money Order. Pri spremembni kraju naročnikov prosimo, da se nam tudi prejme bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

GLAS NARODA
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2278

Volitve kot narodni referendum.

Predsednik Wilson se je oglašil vspričo narodnih volitev, ki se bodo vršile v pričetku naslednjega meseca. Izjavil je, da je narodni referendum, ki se bo vršil v prvih dneh naslednjega meseca. To naj bi bilo ljudsko glasovanje glede teh vprašanj:

— Ali naj se vzdrži čast deželi ter odobi mirovno pogodbo, ki je bila sklenjena v Versailles?

— Ali naj se odobri Ligo narodov kot je bila ustanovljena ter odobrena v tej mirovni pogodbi?

— Ali naj igrajo Združene države v Ligi ulogo, ki bi bila soražerna njih moči in ugledu?

V zvezi s tem pričaja predsednik Wilson na dan s trditvijo, da je prebivalstvo dežele povsem napačno poučeno glede resničnega značaja Lige in vsel tega si predsednik prizadeva obrazložiti ameriškemu narodu pravi pomen pogodbe, sklenjene v Versailles ter ustavovite Lige narodov.

Nasprotiniki Lige, takoj izjavlja predsednik, se niso mogli povpeti da nikakega višjega pojmovanja o dolžnostih naroda kot do tega, da mora stati Amerika na strani ter gledati na to, da pospešuje svoje lastne interese. Ustanovitelji naše lastne vlade so imeli baje o mladom narodu povsem drugačen pojem. Predstavljeni so si Ameriko kot luč sveta, kot narod, ki naj bi dal svetu vzhled proste vlade. — To luč pa hoče upniti nasprotiniki Lige narodov, — trdi predsednik. Svoja izvajanja zaključuje potem, ko kljče v službo svojih dokazov še pravstvo za zagotovilom, da je pogodba, sklenjena v Versailles, velik in pošten dokument.

Iz tega bodo čitalci takoj spoznali, koliko važnost je pripisati besedam predsednika. Večina Amerikanov je brez dvoma naširana, kateremu se je dalo izraza v nešteh razpravah, da je namreč pogodba, sklenjena v Versailles, vse preje kot velika in poštana. Vsebuje preveč nizkega, potvorenega in malenkostnega, preveč materijala za nove vojne ter je izgršena v tako, številnih ozirih, da je že danes sodba sveta glede tega dokumenta pribita.

Narodni referendum glede tega bo le še bolj potrdil resničnost tega.

— Tako piše neki nemški list, kateremu seveda ne smemo verjeti na besedo. Resnica je, da je versalška pogoda monstroznost, ki ustvarja vse predpogoje za nove konflikte med narodi in da predstavlja ravno nasprotno tega, kar so hoteli doseči maloštevilni protivljeni možje, ki so prišli na mirovno konferenco v Pariz. Nemci pa gledajo seveda skezi svoja lastna očala ter vidijo, le one slabe strani pogodbe, ki se tičejo Nemčije ter uničenja nemškega imperijalističnega duha.

Seveda bi se človek povsem upravičen rad vprašal, kako pravico imajo zaveznički uničiti imperijalizem nemškega naroda, ki v gotovih ozirih nadkrije vse druge narode sveta, dočim se oni sami dajajo najbolj blaznemu imperijalizmu kar ga je videl svet iz dne rimskih cesarjev. Svoje imperijalistične težnje skrivajo za franzami kot so "sfere interesov" in tako dalje, čeprav je vsakemu trezemu človeku na prvi pogled jasno da ni to nič drugega kot najbolj nesramni rioparsi imperijalizem kar ga je kedaj videl svet.

Ugotovljeno in nepobito dejstvo je, da je šel predsednik Wilson na mirovno konferenco v Parizu z najboljšimi nameni, da je hotel pripometi svojim idealom do zmage, a nikakor ni njegova krivida, če je bil previp in nadglasovan od požrešnih volkov, ki so si hoteli med seboj razdeliti svet ter uveljaviti svoj lastni imperijalizem pote mko so s pomočjo Amerike zdobili nemški imperijalizem.

Pogodba, sklenjena v Versailles, je delo Clemenceau-ja in Lloyd George-a, torej delo dveh največjih takozvanih "diplomatov" stare šole, kojih stremljenje je obstajalo v tem, da pridobe za svoji deželi čim več novega ozemlja na stroške narodov, katero naj bi zrušenje nemškega imperijalizma prineslo prostost in milenij.

Svet je za eno razočaranje bogatejši in o tem bodo pričale tudi volitve v Ameriki.

Ljubitelji malih narodov.

Znano je, da se je Italija takoj po koncu svetovne vojne začela ob vsaki prilici potegovati za Bolgare. Nastopal je v njih prilog v Parizu zelo odločno in malo je manjkalo, da ni zahtevalo zanje v Makedoniji ljudskega glasovanja. Človek bi mislil, da se je Italija pač zavedla svojih dolžnosti do malih narodov in da hoče zastaviti svoj vpliv za zatiranje. Ko se je pa Bolgarija začela pečati v zadnjem času z misljijo, da se priključi mali entiteti in onemogoči tako izigravanje malih držav po kapitalističnih vlevljostih, je namah opustila svojo ljubezen do Bolarov, češ da je postala Bolgarija nepokorna Italiji, ker noče hujskati proti državam SHS. Italijansko časopisje je besedno razočaranja nad bolgarsko "nezvestobo". Navajamo za vzhled besede časopisa "Idea Nazionale", ki se glase:

"Mi ne moremo priznati drugega cilja za politiko Italije nego italijanski interes. Če smo tedaj (1915) mislili in še mislimo danes, da nismo branili bolgarsko stvar pred srbsko in grško pohlepnotijo, je to, izključno samo zato, ker smo mislili in mislimo, da se bolgarska korist krije z italijanskim, in da imate Italija in Bolgarska na Balkanu večnega enega skupnega sovražnika. In ravno zato ne moremo dopustiti, da bi bolgarska politika krenila na pot, ki je očitljivo nasprotna italijanskim koristim. Ta pot je pot konfederacije, ali sporazuma, ali zvez - ne igrajo se z besedami - na Balkanu, ki bi poleg tega, da bi sankejtonirala definitivno sužnost Bolgarov, bila tudi otčina naperjena v to, da paralizira Italijo, kar bi jo paralizirala podonavska konfederacija. Načrt te kačkor ose konfederacije je francoski, podprt in nasvetovan od francoske politike - ki je ravno v teh dneh vspela postaviti

na vodilno mesto rumunske zunanje politike drugo svojo kreaturo: gospoda Take Jonesu. In ta politika je v tej, kakor v mnogih drugih stvareh popolnoma nasprotna politiki in koristim Italije. Ne bodimo dvoumni! Če bi Bolgarija na kakršenčoli način pristopila k podobnemu načrtu, bi storila korak, sovražen Italiji, in ne bi mogla ravno vsled tega upati na pomoč in podporo Italije." In radi tega zaključuje list - bi Bolgarija ne smela poslati Teodorova v Belgrad in ne iskati prijateljnih vez z Jugoslavijo, ker prijateljstvo s Srbijo in Italijo za sedaj ni možno. Bolgarija naj izbira!"

Dobro bi bilo, da bi ne-le Bolarija, temveč vse male države, ki jih hočejo zapadni kapitalisti izkorisci v umazane trgovske spekulacije, izbrala pot združitve in skupne obrambe proti tem velikim izkoriscenjem človeštva.

Slovenske novice.

Cleveland, Ohio.

Dne 1. oktobra se je ustrelil rojak Frank Svetina, stannajoč na 387 E. 165. St. Prisel je iz tovarne od dela in se pričel z ženo prepričati. Ona se ga je bila v zbehala z vsemi sedmimi otroci v klet. Najstarejši izmed otrok je star 14 let, najmlajši pa 3 leta. Svetina je enkrat ustrelil skozi tla v klet, potem pa je nameril revolver na senči in ustrelil samega sebe. Mogoče je, da je to naredil, ker je mislil, da je pri strelu v klet koga zadel. Žena pravi, da je večkrat govoril, da se bo ustrelil in zadnje čase se je obnasjal, kot da ni več pri pravi pameti. Tudi eden njegovih bratov, ki se je nahajal v duhovskem semenišču, je pred leti v domovini izvrnil samom. Pokojni je bil član društva "V Boju" št. 53 SNPJ.

Umrl je Jožef Hosta, stannajoč na 1012 E. 64. St. Pokojni je bil star 40 let in je bil bolan le malo časa. Tu zapušča ženo in več strok. Dom je bil iz St. Jeromeja na Dolenskem. Pogreb se je vrnil dne 4. oktobra.

Društvo Slovenski Sokol je na svoji zadnji seji dne 1. oktobra sklenilo, da bo z novim letom 1921 pričel pobirati od bratov poseben asemment 10 centov za delnice Slov. Nar. Doma v Clevelandu. Na isti seji je bilo tudi sklenjeno, da se daruje Sokolu v Litiji-Smartnen 1000 K za pomoč pri zidavi lastnega doma. Obenem se je zaključila kampanja za darove Sokola v Ljubljani za isti namen. Posnemanja vredno!

Chicago, Ill.

Dne 22. septembra sta sklenila zakonsko zvestobo g. Jakob Turšič in gospodinja Jožeta Zakrješek, sestri župnika Kazimira Z. Dne 22. septembra je umrla Teresija Petrič v starosti 45. let. Dom je bila iz Črnomlja na kranjskem Bila je dne 13. septembra povozena od nekega tovornega avtomobila, ko je šla v neko prelajalno. V Ameriki je bivala do 20. let. Bila je soprona g. Jakoba Petriča. Dolgo časa je družina bivala v Bradley, Ill., a pred par meseci se je preselila v Chicago. Poleg soprona zaušča še stiri male otroke in eno sestro. V društvu ni bila nobenem. N. v. m. p.

Joliet, Ill.

Slovenski gostilničar g. Jožef Peruš, 1137 North Hickory Street, pred kratkim prestal dragu skrušnjo, ko je zvečer štel denar, preden je mislil zapustiti svojo pivnico. Bil je sam z nekim tujejem. Nepoznanec je dresmal pri mihi, a ko je zapazil, da salunar steje denar na bari, se je hitro zdramil in posegel po bankovih. Ondesel je velik kupček in zbežal po cesti.

Gibbstown, Mont.

Dolgokljuna ptica se je oglašila pri g. Josip Banovem ter pustila prav čvrstega sinka. Mati in sinek sta, hvala Bogu, zdrava.

Razne vesti.

Poslovnik za konstituanto.

"Narodna politika" javlja iz Peigrada:

Ministrski svet je sklenil, da pridene minister za konstituanto k volilnemu zakonu še paragraf, s katerim se vladu pooblašča, da izdela začasen poslovnik za ustavovorno skupščino. Ta poslovnik bi ostal v veljavi tako dolgo, dokler bi ustavovarna skupščina ne izdala novega. Minister za konstituanto je sporočil ta odlok vsem predsednikom parlamentarnih klubov.

D'Annunzijeva agitacija.

"Domovina" javlja iz Bakra: Rojen razglasov, ki jih izdaja D'Annunzio, da bi pridobil reške Hrvate in Hrvate iz okolice, da izdajo svoj narod, opazajo, da dodajo svoj narod, opazajo, da bi došlo do Grobinštini razni elementi, ki agitirajo zato, da bi hr-

vetske občine zahtevale priklopitve k Reki.

Madžarska nacionalna socijalna demokracija.

Budimpeštanski listi poročajo, da je madžarska socijalna demokracija izpremenila svoj dosedanjši naslov in se imenuje odseg "Madžarska nacionalna socijalna demokracija."

Griža razsaja.

Iz Galicije poročajo: Že nad 5 tednov razsaja v naši župniji na ležljiva bolezni griža. Samo tekom meseca avgusta smo pokopali 22 mrljev, od katerih jih je umrlo 20 na griži. Griža razsaja naprej. Skoraj vsak dan gre župnik kan na spoved, marsikateri dan pa spoveduje po 2, 3 ali celo 4 bolnike. Tu se vidi, kaj je slovenski duhovnik. In potem nekateri naši silijo tja pod Nemca. Či-

Peter Zgaga

Vse ceste vodijo v Rim... Tuži da je italijanskega poslanika v Washingtonu, ki je bil sedaj nepričakovano odprlikan.

Za "uboge Armece" so nabrali, a nabrali denar so porabili zveznični častniki, da so prirejali drage bankete, na katerih je tekel šampanje od miz. Res, lepa banda.

Eleonora Duše, slavnata italijanska igralka, se bo baje zopet vrnila na oder. Tekom vojnega časa je baje popolnoma obubožala.

Plamen prisvojenega D'Annunzia pa ni več Eleonora — temveč Reka.

Škoda je v resnicu, da ni mogome ljudi, ki so izpustili po takoj kratek čas na prosto takozvali "Hard-boiles Smith", ki je bil spoznan krvnim trpinčenja vodnjak, izpostaviti za par mesecev takemu postopanju kot ga je uporabljala ta prejšnji poročnik na pravoj "varovance".

V mestu New Yorku ima le 8350 zdravnikov dovoljenje predpisati zgano pijačo, v Albany pa 2080. Če pomislimo, da je prebivalstvo New Yorka petdesetkrat večje kot ono Albany, si ne moremo misliti nič drugačega kot to, da je v Albany vedno dosti zakonodajev, ki so glasovali za prohibicijo, ki pa kljub temu čutijo potrebo namakati si žejna grla z distiliranimi pijačami.

Dobil je steklenico konjaka v dar. Spravil jo je v svoj žep ter se napotil domov. Po poti pa se je izpodrsnil ob neko luščino ter pač. Z velikim naporom se je dvignil in kmalu nato je čutil, kako je nekaj mokrega teklo po njegovih nogih navzdol. Vskliknil je:

— Bog daj, da bi bila le kri.

Osemnajsti amendment je izgnal rdečkarja iz Amerike in polom boljševskega gibanja je storil isto stvar za Italijo.

Odkar je znašal cene svojih avtomobilov, si ne prestano želimo, da bi Henry Ford "ronal" tudi Standard Oil Company.

Neki zdravnik pravi, da krompirjevi olupki daljšajo življenje.

Dobro torej. Jaz bom jedel krompir, on pa olupke, pa bom videl, kdo bo dalj časa živel.

Onega moža iz Ohio, ki je zato pretepel svojo ženo, ker ni hoteli poti, so odpeljali v norišnico, kjer se ga poznavajo zdravniki neozdravljivo blaznim.

Res je hudo, če ima človek smrlico. Različni ameriški atleti, ki so zastopali Združeno državo pri Olimpijskih igrah v Antwerpenu, niso hoteli vrniti se domov z oficijsko transportno ladjo, ker so jim zdeli nakazani prostori preslabi in premajhni. Odpotovali so vselej tega domov s parnikom White Star, čeprav "Mobile", na katerej se je ugotovilo slučaj črnih koz. Sedaj pa morajo atleti z vsemi ostalimi potniki na Hoffmann Island v karanteno, kjer jim b

Izza črnih časov v rajni Avstriji.

Piše Ksaver Meško.

(Nadaljevanje.)

Zahvaljujmo se med drugim od cerkvenikov, naj jim odpore tabernakelj. Da je telefonska naprava v njem, so trdili. Seveda je mogla tak nesmisel verjeti le prosvitljena pamet avstrijskega detektiva ali oficirja. Mežnar jih je mimo odvrmil: "To ni moje opravilo. Imate župnika v župnišču, pokličite njega." Pa me niso. Morda so se bali, da bi jim bil uzel tistih deset korakov iz župnišča v cerkev? Ali bi se razobilnici v zrak, brz ko bi me izpustili iz sobe. — Kaka dvakrat je prišel orožnik in poklican ritmojster iz sobe. Morda je bil prišel, naj me pasti dol. A najbrž se je ritmojster samemu zdela storija s telefonom prenenuma. Pa me ni poslal v cerkev.

Zidjska cerkev je ena najstarejših in najznamenitejših stavb na Koroskem. Pred velikimi vratimi prizidano slikovito gotično lopo. Nad to lopo je obširna shramba za dragocenejšo mačno obliko in druge znamenitejše cerkvene potrebošči. V zapadnem zidu so stara, mogočna vrata. Vprasali so cerkvenika, ali jih večkrat odpirajo — kaj lepo bi se videlo od tam gori proti Dobraku in Sv. Višnjemu, torej v smeri, v kateri bi naj bili dajali Lahon znamenja. A cerkvenik s hudo-muškim smehljajem: "Odprite jih vi!" Saj bi jim bili nispa komaj vsi skupaj kos, kov jih menda že stoletja nihče odpiral ni, in je velikanska starovska ključavica vsa zarjavela.

Tako niso našli tudi v cerkvi nečesar. Le v ritualu ali obrednih knjigah v zakristiji so zaplenili nekaj lističev, hudo nevarnih blagru in življenju Avstrije. Latinske molitvice za sprevodenje bolnikov, za pogrebe, vpeljavanje mater in slične sem imel na slovenski jezik prevedene na njih. Če so se v Beljaku naučili molitve na pamet, blagor jim.

V župnišču je ritmojster dal nalog: "Vse pisano spravite!" Tako so zbrali v šestih urah osem mogočnih zavojev, vse rokopise, vso ogromno korespondenco, pridige in slično robo. V Wolfovem sv. pismu sem si napisal nekdaj na zadnji strani nekaj stavkov iz sv. pisma. Ker so našli v njem "pisano", so še to preej oblikovali hoteli vzeti s seboj. Pa jo je eden detektiv, ki je znal slovensko, a posebne duhovitosti njegovega obrazu resnično ni kazal, po dolgem študiranju in premišljavanju vendar pogrunatal: "Das ist ja nur für die Mess." (Saj je to le za mašo.) Tako je bil nedolžni Wolf rešen, meni na korist, ker nazaj bi ga itak ne bil dobil, kadar nisem dobil nazaj obširnega repertoarja, zapisnika za pridige in druge govore.

Orožniki so bili ljudje, postopali so v vsem pošteno in obzirno. Dasi jim je ritmojster — naravnost prepovedani jih menda ni smel — opetovanje zabičeval: "Nur geschrieben!" (same pisano), so pobrali vsak listič, ki so ga orožniki vrgli v stran, zlasti vse izrezke iz časnikov. Kakor em pozneje izvedel, bi mi ravno ti skoro zavili vrat. Seveda Avstriji preveč prijaznai niso bili. Takhin nisem izrezaval in spravljal.

Knjige, ki so celo orožniki občudovale govorili o njih: "Da liegt Geld drin!" (v teh leži denarja), so metali detektivi s stojal in iz omar, kakor bi bile malovredna stoma. Slednjo Slednjo sliko — vse stene so jih bile polne — so odmakinili in jo zadi vse pretipali, niti kaj skrito za njo. Tudi postelje so mi vse pretaknuli in preobrnili, le ene ne, ravno v tisti pa je bil skrit Podlimbarskega "Gospodin Franjo" s prispomlami na robu. Da te niso bile posebno laskave za Avstrijo, je na-ravno.

Med tem časom je g. ritmojster zasliševal. G. nadporočnik, menda nekak moj zagovornik, je sedel molče ob strani; le pri enem vprašanju je posegel vmes, meni v prilog: gleda zbirke za Srbe oz. "Balkanski rdeči križ", da je bilo to vendar že leta 1912., torej pred vojno s Srboj. Na vsaki strani mene je sedel orožnik z nasajenim bajonetom. Tako so me strazili, da sem se bogne še sam sebi zdel nevaren človek. Eden pravnik je pisal protokol.

Krvavi boji na tržaških ulicah.

Trst, 11. septembra.

Še niso pokopana trupla trtev, padlih v zadnjih dneh, ko se jim pridružujejo že novi mrtvi... in

če se ne ve, kako bo še ta stav končala, kajti položaj se ni nikar izboljšal, pač pa še slujšal. Že ponoči je ljudstvo pri Sv. Jakobu zapro, rekaterje ulice s previnjenimi vozovi — trami, kamnjeni, kolesi, zaboji itd., da tako prepreči vožnjo vojaskim avtomobilom in eventualne pade s strani redarstva in vojaštva. Na barikadah so plapole rdeče zastave z napisom "W. Lenin". Razen tega napisani so bili napisani z velikimi črkami na vozovih razni napis, kakor "Avanti", "Popola del risossa!" itd. Streljanje je bilo slišati celo noč na obeh straneh in razmere med Srbi in med nami, potem je nastopila pavza, ki je Seveda sem mu kratko in jasno povedal, da mu prvič nisem dolžan odgovarjati za svoja dejanja, ker sem zunanj v fari in samo kot tak učitelj veronanka, ne kak plačan katehet, torej mu ne podrejen, drugič pa, da nisem nabiral za Srbe, ampak za "Balkanski rdeči križ". Res sem to — in sam to, niti drugega — naznani otrokev v sliki, naj poved doma, kakor sem se naznani že večkrat tudi kako drugo darovanje, ce je bilo nujno.

Šele pozneje sem izvedel, da so me čakali namenoma in dogovorjeno vsi trije učitelji. Z namenom namreč, da bi bila podučitelja pričer zoper mene, če bi se iz ljudi v Bošču kako zaletel in zavgoril. Kratko, tajnik Delavske zbornice Malatesta in inženir Buffolin, član izvrševalnega odbora Delavske zbornice. Vsi trije so poizkušali pregorititi uporno ljudstvo, da bi opustilo nadaljnji odpor in se razložila, toda govorniki niso imeli veliko uspeha. Šelko se jim je zagotovilo, da se bodo vložile vse sile za osvoboditev arretirancev, katerih število je zelo narastlo, kajti razen tega, da so bili arretirani po nekaterih hišah vsi možki, se smatraj za arretirane tudi ranjene, in da se bodo v slučaju, da ne se posrečijo tozadne poskusne, uporabila skrajna sredstva, se je del ljudstva razsel, zagotavljajoč, da je pripravljen stavkati tudi še nekoliko dni, dočim je del ostal še vedno pri barikadah. Popoldne so se sestajale razne skupine pri posameznih barikadah in govorili so razni govorniki. Po nekaterih hišah v strski ulici so bile izvešene italijanske zastave, kar je uporno ljudstvo smatralo teh časih za izjavitev in je zato veliko zastav strgal z oken, ali pa so še posamezne gruče v stanovanja zahtevati, naj se jim izroče izvešene zastave. Te zastave so potem obesili na razne svetilke in jih zategnili s kljucem: "Živjo, Lenin!"

"Mislim, da že, če ga ni kdo prej vtaknil v žep. Prispeval pa je za "Balkanski rdeči križ" tudi na "Rdeči križ" torej visoko-oficijen urad."

"Ni res. Mi smo pošljali Bolgarom."

"V listih smo brali drugače." "Pardon", se je vmešal g. nadporočnik, "to je bilo menda v turško-balkanski vojni leta 1912., ne sedaj?"

"Seveda ne sedaj."

"Da, tedaj" — je važno pripovedoval ritmojster, ki je menda s tem hotel zabrisati vpliv nadporočnikove opazke in svojo blamatu ter je kakor kaka ženska slabega okusa stresal navseske na debeli zlati zapustnicu, da so glasno cingljali — "tedaj sem bil v Pragi. Pa pride v hotel, kjer sem večerjal, češki vsečilčišček prosjači za "Balkanski rdeči križ", seveda sem ga ven vrgel."

"Če ga res si, v Pragi?" sem podvomil v mislih.

"Koma pa ste poslali nabranji denar?"

"Upravi "Slovenca" v Ljubljano."

"Aha, das ist Hribars Blatt! Der muss natürlich überall dabei sein" (Aha, to je Hribarjev list. Ta (Hribar) mora biti seveda pri vsaki stvari), je menil sovražno.

"Kje pa sem ga dobil, prsim?"

"V cerkvi ste ga nabrali."

"A tako? Zdaj umejam. To je bilo darovanje za "Balkanski rdeči križ", ne za Srbe."

Že poprej nekoč sva se zaradi tega denarja, poslanega baje Srbon, sprla s sedom Serajnikom, lastom sosedja protestanta, zato je bil seveda moj strupen nasprotnik, dasi sem mu storil v prejšnjih letih marsikako uslužno in dobroto. Očital mi je, da slovenski duhovniki zalagamo Srbe z denarjem, sicer se ne bi mogli vojskovači zoper nas. — "Povejte mi, Serajnik, le eno: Kako pa moremo v sedanjih časih spraviti denar na Srbsko?" — "Po Dravu ste ga pošljali v plehnatih ceveh." — "A tako? Tedaj ga že smo — tako velika umetnost bi bila to, kakor je velika vaša nemnost."

Tudi z našimi učitelji, ki so bili sicer vedno taktni proti meni, vsej v osebnem občevanju, za hrbtom so kajpada rovarili, sem imel svoječasno zaradi te zbirke opravko. Poziv, naj nabiram po posiljevanju kar v Ljubljano, je prišel in

nice a vojaki so se razdelili v posamezne oddelke, ki so začeli preiskavati okoliš. Ob 5.40 je bil dan izkaz, da se otvoril ogenj. Takoj nato so zagrneli trije topovski kanoni, Barikade so zletele v zrak, napolnivši z dimom ulice. Topovski streliči je sledilo streljanje iz strojnih pušk.

Vsi ti dogodki so naredili v mestu ogromen vtisk. Ljudje so se zbirali in povpraševali, kaj se je zgodilo. Ničke ni prav vedel, zato gre. Razburjenje je bilo veliko, kajti streljanje ni ponehalo, tudi zvečer in se je ponavljalo celo noč, kar se da razlagati s tem, da vojaški oddelki patrulirajo po posameznih ulicah in streljajo, čevidpo ali slišijo kaj sumljivega. Fe temih mestnih ulicah — plima, napačna in ne more še dohajljati plina — razsvetljenimi ponekod z lučmi po oknih, vožijo pogostoma vojaki avtomobili z ranjenimi.

Neki častnik je bil napaden, ko se je vozil v kočiji po Garibaldijevem trgu.

Ranjenih je bilo tudi veliko drugih oseb, med njimi Franjo Češka in R. Primožič iz Rocola, Leo-pold Mačina in dr.

Vojko poveljstvo je opozorilo

Desetmilijonsko članstvo.

Pol milijona ljudi bo od 25. novembra nudilo Ameriško-Rdečemu Križu aktivno pomoč za nabiranje novih članov največje pripomočne organizacije na svetu. Skupno število članstva Rdečega Križa znača deset milijonov ljudi; povrh tega znača načrtač Rdečega Križa 13.000.000 članov, polovica vseh šolskih otrok v Združenih Državah. Na tak način je skoraj četrta vsega ameriškega prebivalstva združena pod praporjem pomoči in milostnosti.

Delo vpisovanja 10.000.000 članov je orjaško in komplikirano podjetje. Raznovrstne organizacije bodo sodelovali v tem plemenittem delu, iz cerkva se bo propovedovalo, Boy Scouts bodo izročevali pisma, društvene znake in druge potrebščine novim članom.

Nemali del te orjaške naloge

vpisovanja novih članov bo izvršena s pomočjo tujezemskih skupin v tej deželi, ki so pridruženo, s katero so se odlikovalo tekmo vojne. Tisočerje tujezemskih organizacij, cerkev, društev in časopisov se je pripravljajo za to ogromno podjetje, in od vseh teh skupin pripravljajo srčna zagotovila, da se Amerika more zanašati na to, da se bodo tujezemski skupini neovirano nadaljevali svoje veliko delo prenosove tukaj in v inozemstvu.

Za bolezni in bolečine

PAIN-EXPELLER
Tvorilna znamka reg. v pat. ur. Zdr. dr.

Prijatelj v Potrebi

WSS WSS WSS WSS WSS WSS
WSS WSS WSS WSS WSS

Cetovodja Anton Sassa, 20 let

Četovodja Anton Sassa, 20 let

Svečenik in detektiv.

Detektivski roman. — Angleški spisal G. K. Chesterton.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

33

(Nadaljevanje.)

— Pol milijona naj bi mu prineslo, da je pritisnil na gumb, — je nadaljeval mali duhovnik z otožnim in brezbarvnim glasom. Štvar pa se je izjavovala. Izjavila pa se je, ker je bila navzoča še neka nadaljnja oseba, ki je ravnatako hotela imeti denar za sebe ter vedela za skrivnost Pavlinine slepotе. Na enem testametu je bilo nekaj, česar ni po mojem mnenju nikdo zapazil. Čeprav ni bila oporoka dogovorljena ter je bila brez podpisa, sta jo vendar že preje podpisala kot priči ona druga Miss Stacey in eden izmed službenikov Johana je prva podpisala ter s tipično žensko brezbarvnostjo na pram postavnim formostim pripomnila napravu Pavlini, da lahko spise oporočno poznene. Zakaj pa je hotela Johana, da podpiše njenega sestra oporočo brez navzočih prič? Misli sem na slepotо in imel povsem določen občutek, da podpiše Pavlinina oporočo sama, kajti hote la je, da poroka sploh ne bo podpisana.

Ijudje kot sta bili obe Stacey, se počnjujejo vedno avtomatičnega peresa. Tako je bilo posebno pri Pavlini povsem naravno. Vsled navade in močne volje ter nadalje tudi vsled spomina je lahko pisala skoro prav tako dobro kot preje, ko je še dobro videla, vendar pa ni mogla videti, da je zmanjkalno črnila v njenem peresu. Vsa peresa so bila vedno skrbno napolnjena, z izjemo enega. Ostanek črnila je zadostoval za par vrst, nakar je zmanjkalno črnila. Prorok je vsled tega izgubil petsto tisoč funtov ter izvrnil enega najbolj brutalnih in ženjalnih muorov v človeški povestniči — za nič.

Flamea je stopil k odprtini vratom ter čul, da prihajajo po stopnicah policijski uradniki.

— Prokleto natančno ste morali vse zasledovati, — se je obrnil proti ocetu Brownu, — da ste prišli v desetih minutah na sled Kalonovega zločina.

Nagovorjeni se je presenečeno ozrl vanj.

— O, Kalon, — je reklo. — Ne slediti sem moral precej ostro drugi sledi, namreč oni Juhane in peresa. Vedel pa sem, da je Kalon zločinče, se predno sem stopil skozi hišna vrata.

— Vi se pač šalite, — je vzkljuknil Flameau.

— Govorim povsem resno. Vedel sem, da je on storil to, še predno vedel, kaj je bilo.

— Kako pač?

— Ti poganski stoiki, — je pojasnil Brown zamišljeno, — greši vedno s svojim pretiravanjem. Dvignil se je hump in ljudje so pričeli begati sem in tja na cesti pod njim, a svečenik Apola se ni niti malo zmenil za to. Nisem še vedel, kaj je bilo, a vedel sem, da je on čakal na to.

GREHI PRINCA SARADINA.

Ko je vzel Flameau svoj mesečni dopust iz svojega urada v Westminsteru, ga je preživel na jadernici, ki je bila tako majhna, da se jo je splošno smatrala za navaden čoln z vesli. Počitnice je preživel na majhnih rekah izločnih provinc, tako majhnih rekah, da je izgledal čoln kot neko čudo, pomikajoče se sredi travnikov in polja. Čoln je bil ravno dosti velik za dve osebi in razventega je bilo še precej prostora za različne stvari, katere je smatral Flameau za potrebne. Te stvari so se v glavnem omjevale na štiri predmete: v konzervah za slučaj, da bi postal lačen, nabasane revolverje za slučaj, da bi bilo treba bojevati se, steklenico konjaka za slučaj, da bi omedel in duhovnika za slučaj, da bi bilo treba umreti. S tem lahkim tovorom se je počasi pomikal naprej po majhnih rekah Norfolku proti Broads ter se razveseljeval pogleda na vrtove in vasi. Vsesih je lovil tudi ribe ter stopil semptamatam na breg, kjer je bil po seboj mikaven.

Kot pravi modrijan ni zasledoval Flameau pri svojem dopustu nobenega določenega cilja, a kot pristen modrijan je tudi lahko utemeljil svoj dopust. Zasledoval je namreč neki polovični cilj, katerega je smatral dosti resnji, da bi uspeh pomenjal kronanje njegovega dopusta in toliko malo važnim, da bi neuspeh ne pokvaril njegovih počitnic. Pred številnim leti, ko je bil še poglavar Apačev ter najbolj znana oseba v Parizu je pogosto dobil edine dopise priznanja, obdolžitev in celo ljubezni. Eno teh pisem pa je prav posebno oblikovalo v njegovem spominu. Obstajalo je iz enostavne vizitnice v omotu z angleško znamko. Na zadnji strani vizitnice so bile zeleno tinto napisane v francosčini naslednje besede:

— V slučaju, da bi se umaknili ter postali dostojen človek, bi me veselilo, če bi me obiskali. Rad bi vas poznal, kajti jaz poznam vse druge velike može svojega časa. Oni knif, s katerim ste dali enega tajnega policista arcirati potom drugega, je bil najbolj sijajni čin v zgodovini Francije. Na prednji strani vizitnice so bile natiskane besede: — Prince Saradin, otok bijevja Norfolk.

Takrat se ni nadalje brigal za princea ter izvedel o njem le tisto, da je bil znan v južni Italiji kot sijajni in elegantni prikazan. Priovedovali so, da je ušel v svoji mladosti z neko poročeno žensko visokega stanu. To dejanje samoposebi ni vzbudilo v njegovih družbenih krogih veliko senzacije, a postal je splošno znano vsed žaloigre, ki je bila zvezana s tem, namreč radi domnevanega samomora varanega moža, ki se je na Siciliji baje strmoglavil v neki prepad. Prince je živel nato nekaj časa na Dunaju, a je svoja zadnja leta preživel z nemirnim in neprestanim potovanjem po svetu. Ko pa je Flameau prenehral biti predmet zanimanja policije vseh dežel ter se stalno nastanil v Angliji, mu je prišlo na misel, da neprisakovano obišče tega odličnega samotarja v Noorfolk Broads. Niti najmanjšega pojma ni imel, če bo v stanu najti ta prostor, kajti kraj je bil v resnici majhen ter samoten. Našel pa ga je, še predno je pričakoval.

Nekega večera sta privezala svoj čoln na breg reke, kjer je rasta visoka trava ter je bilo tudi par večjih dreves. Po napornem veslanju preko dneva se je kmalu oglašil spanec in prebudila sta se še predno je napočil dan.

Luna je visela na nebuh kot velika eitrona in nebo je bilo obično v modrikasto vijoletno barvo, sicer močno, a jasno. V obeh rjateljih so se zbudili spomini na otroška leta, na čase palčkov in dñih doživljajev, ko se je visoka trava dvigala nad nimi kot gozd.

— Meni se zdi, — je reklo Flameau, — kot da smo v čarobni deželi.

Oče Brown je sedel pokonec v čolnu ter se pokrižal. Njegova kretnja je bila tako neprisakovana, da se je njegov prijatelj presečen ozrl vanj ter vprašal, kaj je pravzaprav.

(Dalje prihodnjic.)

Švicarji o Jugoslaviji.

Švicarski Nemci pišejo o Jugoslaviji popolnoma drugače kakor nemško-avstrijski, posebno pa Celovčani. To je popolnoma naravno, saj se razlikuje laž od resnice kakor noč pa dan. Švicarski Nemci so po vsem svetu znani kot pametni in pravični ljudje. Švicarske liste bera cel svet. Te dni je pisal švicarski nemški list "Nene Zuricher Zeitung" o Jugoslaviji sledove:

"Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranjevalni položaj je danes v resničnosti zvidljavo vreden. Nemško-avstrijska vlada je pred kratkim sklenila z jugoslovansko vlado gospodarsko kupčijo za 1000 vagonov mokre, 1500 vagonov žita in 4000 vagonov kornze. Plačati mora v dinarjih 160 milijonov. — Jugoslavija je agrarna dežela s skrajno rodovitno zemljo in z izredno pridnimi kmeti. Spada torek med one dežele, katerih prehranje